

Paragraaf 1: Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

Het doel van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is inzicht te geven in de ontwikkelingen die van invloed zijn op de financiële positie van de gemeente Opmeer. Het weerstandsvermogen is een indicator voor de financiële gezondheid van een gemeente en is te definiëren als de mate waarin de gemeente in staat is onverwachte tegenvallers c.q. risico's op te vangen om zijn taken voort te kunnen blijven zetten.

Voor het weerstandsvermogen zijn de aanwezige weerstandscapaciteit en de risico's van belang. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn, te dekken zonder dat de begroting en het beleid aangepast behoeven te worden. De relevante risico's voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet anderszins zijn te ondervangen. Het gaat hier uitsluitend om risico's die (nog) niet voldoende hard en kwantificeerbaar zijn en waarvoor dus nog geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen wordt ook wel weergegeven als de verhouding tussen de benodigde weerstandscapaciteit (risicobedrag) en de beschikbare weerstandscapaciteit. In het vervolg van deze paragraaf worden de weerstandscapaciteit en de risico's binnen de gemeente Opmeer nader uitgewerkt en toegelicht.

Actualisatie van de risico-inventarisatie 2019

De meest recente grondige risico-inventarisatie van de gemeente Opmeer dateerde uit 2015. Sindsdien hebben bij de opstelling van begrotingen en jaarrekeningen beperkte bijstellingen plaatsgevonden in de risico-inventarisatie te zorgen dat de grootste risico's voldoende actueel zijn.

In 2019 heeft echter een grondige actualisatie van alle risico's plaatsgevonden. Daar heeft ook de provincie in haar rol als financieel toezichthouder om gevraagd in haar toezichtbrief 2019 aan de gemeenteraad.

De actualisatie van de risico's heeft in juli 2019 plaatsgevonden in de vorm van sessies met de verantwoordelijke ambtenaren uit de verschillende vakgebieden. Tijdens de actualisatiesessies zijn alle oude risico's doorgenomen om te bepalen of deze nog altijd een risico vormen en of ze nog juist 'gescoord' zijn op kans van voordoen, financieel effect enz. Sommigen risico's zijn samengevoegd om de overzichtelijkheid te bevorderen. Vervolgens zijn nieuwe risico's toegevoegd daar waar nodig. Opvallend was dat de meeste oude risico's nog altijd actueel zijn (maar meestal wel bijgesteld moesten worden) en dat het aantal nieuwe risico's beperkt is gebleven. Het resultaat van de actualisatie is een actueel inzicht in het benodigd weerstandsvermogen en een nieuwe top 10 van de grootste risico. Daar leest u meer over in het vervolg van deze paragraaf.

Voorafgaand aan deze actualisatie zijn overigens oude risico's met een risicobedrag kleiner dan € 25.000 geëlimineerd omdat een risico-inventarisatie dient te gaan over majeure onderwerpen. Voor risico's onder de € 25.000 bestaat de post onvoorzien in de begroting. Een enkel risico onder de € 25.000 is gehanteerd omdat deze bijvoorbeeld zeer actueel is of een grote kans heeft om zich voor te doen. Voor risico's met betrekking tot de bouwgrondexploitaties zal de Reserve Grondexploitatie worden aangewend, voor risico's over het Woningbedrijf de Reserve Woningbedrijf. Aan de maximale omvang van deze risicoreserve is vooralsnog geen limiet gesteld.

Kaders

Bij het opstellen van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is rekening gehouden met de kaders zoals vastgelegd in de Beleidsnota Risicomanagement en weerstandsvermogen die is vastgesteld in de raadsvergadering van 25 april 2013. Ter verduidelijking en aanvulling daarop nog een

4-tal aandachtspunten:

1. Definitie

Niet ieder risico is relevant of kan ten laste van de weerstandscapaciteit worden gebracht. Belangrijk is een goede afbakening. Onder een risico wordt verstaan de kans op een optreden van een gebeurtenis door interne en/of externe omstandigheden met een bepaald financieel gevolg.

2. Voorkennis

Om risico's goed te kunnen relateren aan de weerstandscapaciteit worden de risico's in kwantitatieve grootheden benoemd. Wanneer kwantificering van kans en effect (in bandbreedtes) niet mogelijk is, omdat de voorkennis ontbreekt, is er sprake van volstrekte onzekerheid en niet van een risico.

3. Ondergrens

Risico's relevant voor de weerstandscapaciteit dienen van materiële betekenis te zijn voor het balanstotaal of de financiële positie. Wij stellen u voor te rekenen met een ondergrens van € 25.000 als minimale tegenvaller. Risico's waarvan het maximale risico lager dan € 25.000 wordt geschat, achten we object van reguliere bedrijfsvoering. Deze risico's dienen in principe binnen de exploitatie te worden opgevangen.

4. Overige uitsluitingen

Uitgesloten is een aantal risico's dat samenhangt met de reguliere exploitatie en die met een grote mate van zekerheid periodiek terugkeren. Deze reguliere risico's, die overigens meestal vrij goed meetbaar zijn, dienen via de jaarcyclus te worden ingekaderd in bestaand beleid. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het risico van schade aan eigendommen, waarbij overigens ook achterstallig onderhoud een rol kan spelen. Er wordt voor gekozen om waar mogelijk deze risico's te verzekeren of via een voorziening af te dekken. Begrotingstechnische risico's mogen evenmin leiden tot een beroep op de weerstandscapaciteit, omdat ze beheersbaar zijn door een goede planning & control. Dat geldt ook voor de niet in geld uit te drukken risico's van bijvoorbeeld vertraging in processen of het niet realiseren van beleidsdoelstellingen.

A. Weerstandscapaciteit

Conform de Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen bevat de weerstandscapaciteit de volgende onderdelen:

- de algemene reserves, (de risicoreserve en de reserve OUI, onvoorziene uitgaven en/of investeringen);
- de algemene reserve grondbedrijf;
- de (vrij besteedbare) bestemmingsreserves;
- de begrotingsruimte (bezuinigingsmogelijkheden en de post Onvoorzien);
- de onbenutte belastingcapaciteit;
- de stille reserves.

De weerstandscapaciteit per 1 januari 2020 is als volgt opgebouwd (bedragen x € 1.000):

Weerstandscapaciteit exploitatie:

Onbenutte belastingcapaciteit:	
Onroerende-zaakbelastingen	1157
Rioolheffing	179
Afvalstoffenheffing	171
Totaal onbenutte belastingcapaciteit	<u>1507</u>
Onvoorzien	21
Weerstandscapaciteit structureel	<u>1528</u>

<u>Weerstandscapaciteit vermogen:</u>	
<i>eigen vermogen:</i> Algemene reserve (risicodeel na res.best. 2019)	932
Reserve grondexploitatie	3.406
<i>stille reserves:</i> hogere marktwaarden obligaties / aandelen	p.m.
Weerstandscapaciteit incidenteel	4.338
Totale weerstandscapaciteit	5.866

Onbenutte belastingcapaciteit

Bij de onbenutte belastingcapaciteit is gekeken naar de ruimte die er nog is in de huidige tarieven van de onroerendezaakbelastingen, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Tussen de Rijksoverheid en gemeenten is afgesproken dat de regels voor limitering van de stijging van de OZB-tarieven vervallen. Tegelijkertijd is er wel een macronorm bepaald voor alle gemeenten tezamen; deze bedraagt 3%. De collectieve lasten mogen door het vervallen van de limiteringsregels niet onevenredig toenemen. Als de macronorm wordt overschreden, kan het kabinet ingrijpen via het Gemeentefonds. Het gemeentelijke beleid over leges is dat ze in totaal kostendekkend dienen te zijn. De belastingcapaciteit van de onroerendezaakbelastingen is berekend door het % van de WOZ-waarden van onze gemeente te vergelijken met het percentage dat een gemeente minimaal moet hanteren als het een beroep wil doen op artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet, te weten 0,1853% (gebaseerd op meicirculaire).

Onvoorzien

De meest eenvoudige vorm van weerstandscapaciteit is de beschikbare ruimte binnen de begroting. In Opmeer is deze ruimte beperkt tot de post 'onvoorzien uitgaven' van € 1,85 per inwoner.

Eigen vermogen

Op 14 maart 2013 is door de raad de Nota reserves en Voorzieningen 2013 vastgesteld. Deze nota is eind 2018 geactualiseerd. In de nota is aangegeven dat de minimale stand van het weerstandsvermogen voortaan in de begroting in deze paragraaf zal worden opgenomen. In beide nota's is de minimale omvang van het 'risicodeel' van de algemene reserve gehandhaafd op € 2.100.000.

Echter, via de Kadernota 2019 hebben we een negatief jaarresultaat voor 2019 geprognostiseerd van (afgerond) € 1.200.000 en voorgesteld om dit resultaat ten laste van de risicoreserve te brengen. Dat betekent dat het begrootte saldo van de risicoreserve na resultaatbestemming 2019 € 932.000 bedraagt.

Zoals eerder toegelicht heeft in juli 2019 een herijking van de risico-inventarisatie en -identificatie plaats gevonden waarop een risicosimulatie is toegepast. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag van ruim € 4,6 miljoen ten behoeve van de in de inventarisatie opgenomen ca. 30 risico's ongewenst is. De risico's treden immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang op. Op basis van de resultaten van deze risicosimulatie bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 1.465.000 (exclusief het woningbedrijf en de grondexploitatie). In de risicoreserve is naar verwachting € 932.000 beschikbaar na resultaatbestemming 2019. Het ratio weerstandsvermogen komt hiermee op 0,64 hetgeen onvoldoende is (tussen de 0,6 en 0,8).

Voor risico's met betrekking tot de bouwgrondexploitaties zal de Reserve Grondexploitatie worden aangewend, voor risico's over het Woningbedrijf de Reserve Woningbedrijf. Aan de maximale omvang van deze risicoreserve is voornamelijk geen limiet gesteld.

Stille reserves

Stille reserves zijn activa die niet nodig zijn voor de bedrijfsvoering en waarvan de marktwaarde de boekwaarde overtreft. Nadrukkelijk vermelden wij hierbij dat de stille reserves pas kunnen worden benut op het moment dat de onderliggende waarden verkocht worden. Als stille reserve worden aangemerkt de aandelen van de N.V. Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG). Deze waarde is gebaseerd op het belang van de gemeente Opmeer in deze N.V.

Daarnaast is de gemeente eigenaar van diverse gebouwen, gronden en voorzieningen die veelal verhuurd zijn of in gebruik zijn gegeven en die voor nul of een verhoudingsgewijs lage boekwaarde op de balans gewaardeerd zijn. In het vrije economische verkeer vertegenwoordigen deze objecten uiteraard wel een waarde. Vooralsnog wordt voor de stille reserves "p.m." opgenomen.

B. Top 10 risico's

De risico's relevant voor het weerstandsvermogen zijn dus die risico's die niet op de een of andere wijze zijn afgedekt of op een andere manier worden opgevangen. Om inzicht in die risico's te verkrijgen is het noodzakelijk een risicoprofiel van de gemeente op te stellen. Een risicoprofiel is een gestructureerde en gekwalificeerde inventarisatie van alle risico's die een gemeente loopt, waarbij zowel de externe risico's (denk aan: economische, natuur en politiek/ maatschappelijke) als de interne risico's (denk aan: organisatorische, politiek/ bestuurlijke, uitvoeringstechnische, personele, grondexploitatie, financiële, grote projecten, juridische kwesties / afsluiten contracten / aansprakelijkheid e.a.) worden meegenomen.

Uit de eerder vermelde actualisatie van de risico-inventarisatie is een risico-top 10 af te leiden. In onderstaande tabel worden de top 10 risico's nader toegelicht exclusief Grondbedrijf en Woningbedrijf in aflopende volgorde van mogelijk maximumbeslag op het weerstandsvermogen.

Nr.	Risico	Gevolgen	Maximum beslag weerstandsvermogen (€)
1	Jeugdzorg	Hogere uitgaven aan voorzieningen dan waarmee in de begroting rekening is gehouden omdat we nog niet de tools beschikbaar hebben om een realistische begroting te maken op een onderwerp waarvan de kosten moeilijk te voorspellen zijn. Open-einde regeling met volumegroei, complexere zorg, stijgende tarieven, afhankelijkheid van doorverwijzingen door huisartsen. Kanttekening bij dit risico is dat het beslag op het weerstandsvermogen is bepaald vóór vaststelling van de begroting 2020 waarin een majeure verhoging van het jeugdzorgbudget aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.	630.000
2	Langdurige ziekte personeel	Vervangende (externe) capaciteit zal langdurig moeten worden ingehuurd.	225.000
3	IKC, stijgende bouwprizen	Bij het voorstel voor een nieuwe locatiekeuze IKC zal gewerkt worden met de verwachte prijsindexatie voor de komende jaren. Het risico is dat de bouwprizen toch	122.000

		nog sterker stijgen dan verwacht als gevolg van aanhoudende economische vooruitgang.	
4	Eigen risicodragerschap voor de WW	Financiële gevolgen van de eigen risico dragerschap voor de WW	94.500
5	WMO	Hogere uitgaven aan voorzieningen dan waarmee in de begroting rekening is gehouden omdat we nog niet de tools beschikbaar hebben om een realistische begroting te maken op een onderwerp waarvan de kosten moeilijk te voorspellen zijn. Open-einde regeling gecombineerd met volumegroei (abonnementstarief), complexere zorg en stijgende tarieven.	58.000
6	Aansprakelijkheid civieltechniek	Aansprakelijkheidsrisico's civieltechniek - algemeen	56.000
7	Verduurzaming en klimaatagenda	Het risico dat het gebouwenbestand van de gemeente (Woningbedrijf buiten beschouwing gelaten) moet worden verduurzaamd zonder extra middelen.	47.000
8	Gemeentefonds	De circulaire's van het gemeentefonds dienen doorgerekend te worden om tot het effect voor de gemeente Opmeer te komen. Dit is specialistisch werk, met grote kans op afwijkingen. Het risico doet zich voor wanneer maatstaven algemene uitkering verkeerd zijn geraamd	45.000
9	Bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen	De deelname in gemeenschappelijke regelingen brengt financiële risico's met zich mee omdat het uitgaven- en inkomstenbeleid door de besturen van de samenwerkingsverbanden wordt bepaald en niet door de individuele gemeentebesturen. Indien een besluit is genomen door het algemeen bestuur van een gemeenschappelijke regeling, dan is de gemeente hieraan gebonden, ook al is ze er tegen. Ook het verder opschalen van samenwerkingsverbanden, brengt financiële risico's voor de individuele gemeenten met zich mee. Het risico is hogere indexatie/verhoging bijdragen aan gemeenschappelijke regeling dan de standaard indexatie.	22.500
10	Pensioenpremies/wachtgeldverplichtingen/APPA	Bij de jaarrekening 2018 is een aanvullende storing gemaakt, maar dat is geen 100% garantie voor de toekomst: onvoldoende gereserveerd kapitaal bijvoorbeeld door rentedaling blijft een risico.	22.500

C. Risico's Grondbedrijf en Woningbedrijf

Grondexploitatie

De resultaatverwachting uit de grondexploitaties is inclusief reservevorming in het kader van bovenwijkse/infrastructurele voorzieningen en verminderd met eventueel reeds gerealiseerde winstnemingen. De winstprognoses zijn gebaseerd op actuele exploitatieopzetten. Het behalen van de geraamde resultaten is afhankelijk van ontwikkelingen, zoals veranderingen in uitgiftetempo (plancapaciteit versus opname/vraag capaciteit), vraaguitval in het duurdere segment, renteontwikkelingen, kostprijsontwikkelingen en ontwikkelingen van de bouw-grondprijzen. De

exploitatieopzetten worden jaarlijks aan de hand van deze ontwikkelingen geactualiseerd en laten positieve resultaten zien. Zie hiervoor ook de paragraaf Grondbeleid

Het is verder onvoldoende duidelijk of de reserves Bovenwijkse voorzieningen en Stads- en dorpsvernieuwing op termijn voldoende middelen bevatten om de kosten van toekomstige projecten te kunnen dekken. De reserves worden gevoed uit inkomsten uit gebiedsontwikkelingen De Veken en Heerenweide. Er wordt al een stevig beslag op gelegd door de bijdrage van de gemeente Opmeer aan de verbetering van de Westfrisiaweg en de investeringen in de centrumplannen Hoogwoud en Opmeer.

Gemeentelijk Woningbedrijf

Voor het Gemeentelijk Woningbedrijf is een financiële meerjarenbegroting (zie paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen) opgesteld. Belangrijke financiële besluiten in relatie tot het Woningbedrijf worden aan deze meerjarenbegroting getoetst. Voor het beheer van het woningenbestand is een meerjarenonderhoudsplan opgesteld, dat in eigen beheer wordt geactualiseerd. De consequenties van dit meerjarenonderhoudsplan (voeding van de onderhoudsvoorzieningen) worden eveneens in de financiële meerjarenbegroting van het Woningbedrijf verwerkt.

Verder zijn de consequenties van de verhuurdersheffing en de Wet modernisering Vennootschapsbelastingplicht Overheids-ondernemingen in de (meerjaren)begroting opgenomen. Op dit moment kent het Woningbedrijf geen huurdering als gevolg van leegstand. Ter voorkoming van leegstand, handhaving van een voldoende weerstandsniveau en het behoud van de mogelijkheid om te investeren in nieuwbouw en/of het bestaande bezit, heeft de gemeenteraad een notitie vastgesteld waarin het beleid voor van de verkoop van huurwoningen is vastgelegd. De opbrengsten van deze verkopen worden geboekt in de algemene bedrijfsreserve van het Woningbedrijf en worden vervolgens (gedeeltelijk) ingezet voor afboeking van de onrendabele top in de stichtingskosten van nieuwbouwprojecten ter verkrijging van betaalbare huurprijzen. Verder wordt gewerkt met een beleidsplan 'Strategisch voorraadbeheer' waarin aandacht wordt besteed aan het kwaliteitsniveau van het woningbeheer. Doel is om de woningen ook in de toekomst maximaal verhuurbaar te houden.

Vennootschapsbelasting

Afgelopen jaren is aangifte vennootschapsbelasting gedaan voor het Woningbedrijf en het Grondbedrijf. Hierbij is voor het Woningbedrijf aangifte gedaan om belastingrente te voorkomen. Tegen de (definitieve) aanslag wordt bezwaar ingediend. Op dit moment is nog niet exact aan te geven hoe hoog de verplichting aan af te dragen Vennootschapsbelasting zal zijn. De gemeente is voor de grondexploitaties belastingplichtig. Voor het Woningbedrijf wordt overlegd met de Belastingdienst. De gemeente zet daarbij in op "normaal vermogensbeheer", hetgeen niet vennootschapsbelastingplichtig is. De Belastingdienst / Ministerie van Financiën heeft hierin nog geen standpunt ingenomen. De lasten vennootschapsbelasting van zowel het Woningbedrijf als het Grondbedrijf zijn opgenomen in de begroting (voorzichtigheidsprincipe).

D. Financiële kengetallen

Vanaf de begroting 2016 en de jaarrekening 2015 wordt door het BBV een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen voorgeschreven. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De invoering van de set van vijf kengetallen is bedoeld om de financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken.

	Kengetallen 2019	Rek. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023	Norm
1a	Netto schuldquote	-25%	-20%	-13%	-20%	-31%	-35%	<100% is voldoende

								e >130% is onvoldnd.
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-21%	-16%	-9%	-17%	-28%	-31%	Geen VNG norm
2	Solvabiliteitsratio	78%	77%	79%	78%	79%	80%	>30% is voldoende <20% is onvoldende
3	Grondexploitatie	11%	6%	5%	-5%	-12%	-16%	Geen VNG norm
4	Structurele exploitatieruimte	2%	2%	1%	0%	0%	0%	Structurele lasten en baten zijn in evenwicht
5	Belastingcapaciteit	116%	116%	117%	117%	117%	117%	Geen norm

1A. Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

2. De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal.

3. Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de gronden die de gemeente bezit is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

5. Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten vallen de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente.

Beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

De schuldquote van de gemeente Opmeer is zeer sterk omdat de gemeente weinig geld heeft geleend. Aangevuld met de aanwezigheid van een sterke reservepositie is de solvabiliteit bijzonder sterk. Kanttekening daarbij is dat de algemene reserve klein is en de middelen vooral in de bestemmingsreserves zitten en dus niet beschikbaar zijn zonder beleidsaanpassingen. Het kengetal grondexploitatie is laag (goed) aangezien de gemeente Opmeer relatief weinig grondexploitaties kent en de boekwaardes daarvan beperkt zijn vergeleken met de baten. De structurele exploitatieruimte van de gemeente Opmeer voldoet aan de norm, maar kent weinig marge. Er moet omgebogen worden om de financiële toekomst van Opmeer te waarborgen en daarbij dient financieel herstel in evenwicht staan met het belang van het in stand houden van voorzieningen. De belastingcapaciteit van de gemeente Opmeer is ten slotte hoog vergeleken met de voorgestelde stijging van 5% in het kader van de ombuigingen.